

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Narodnina: Zedinjena država (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.15 za tri mesece.

Naslov za vso, kar ima stila s listom

"PROSVETA"

2887 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2887 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

Telephone Lawrence 4625.

Datum v obljepaju n. pr. (Februarja 28-18) poleg valnega imena in oznake posredni, da vam je s tem dnevno potobilo naročena. Posredila je posrednik, da se vam ne izteče list.

DEMOKRACIJA MORA ZMAGATI.

Odkar je izbruhnila svetovna vojna, smo se lahko prepričali, da so nemški avtokratje vedno udarili po tistem, ki so ga smatrali za najšibkejša. Prve dni so se velike nemške armade zavalile v Belgijo kot ogromen parni valjar, ki pomandru vse pod sabo, dokler jih ni general Joffre v bitki ob Marini ustavil in pognal nazaj. Kasneje je nemški kajzer skušal še enkrat prodreti zapadno fronto pri Verdunu. Ogromnim armadam je "zapovedoval" prestolonaslednik. Napad na verdunsko fronto je končal za nemške militariste s silovitim porazom. Po cenitvi vojskih izvedencev je nemška armada izgubila pri tem navalu do pol milijona mož.

Na jugu vidimo, da so se združene nemške, avstro-ograke in bolgarske armade vrgle po strašnih pripravah od treh strani na majhno Srbijo in Črno goru. Na vrsto je prišla Rumunaka in za njo Rusija.

Rusija je bila oslabiljena vsled carističnega sistema. Po izbruhu revolucije je izgledalo nekaj časa, da se Rusija opomore od grehov in zmot, ki jih je napravil caristični sistem. Razmere so se kmalu poslabšale. Na vseh krajih so vstajali protirevolucionarji, kar je le zniževalo obrambno moč Rusije, da je končno popolnoma odpovedala. Te ugodne prilike so čakali nemški militaristi. Dovolili so svojim voditeljem v nemškem parlamentu, da so govorančili o miru brez odškodnin in osvojevanj, ker so jim take govorance služile za masko, da privedejo Ruse tje, kjer jih hočejo imeti. Ko so to dosegli, so vrgli militaristično mašino z vso silo v Rusijo, ki je bila brez obrambe. Tako so nemški militaristi zopet pomnožili svojo "slavo" za eno "zmago" po stari metodi, udari po šibeki državi, ker tam dosežeš uspehe.

Vpad nemških militaristov v brezobrambno Rusijo je izvršil to dobroto, da ves demokratičen svet spoznava, kako ogromno nevarnost tvorijo nemški militaristi za ves civiliziran svet. Jasnno je danes, da niso strelji v Sarajevu povzročili te vojne, ampak da so jo nemški militaristi in avtokratje nalašč izzvali, da izsilijo vojno med dvema vladnima formama: demokratično in avtokratično, da avtokracija porazi demokracijo.

Stirideset let so nemški in avstrijski avtokratje vlivali kanone, izdelovali puške in strašne moralne naprave, da napadejo demokracijo in jo zbrisejo s sveta. Stirideset let so vežbali ljudi za to klanje. Avstro-Ogrsko in Nemčijo so spremenili v veliko vojašnico, da podvršajo ves svet avtokratični vladi. Vpad nemških in avstrijskih militaristov po podpisani mirovni pogodbi v Brest-Litovsku je to tako jasno odkril vsemu demokratičnemu svetu avtokratične namene, da demokracija ne more odgovoriti drugače kot z bojem do zadnje kaplje krvi, dokler ne bo poražena avtokracija.

Demokracija lahko napravi zmote, četudi bi v demokratični državi živeli sami modrijani. Ali demokracija popravi te zmote, ko se prepriča, da jih je izvršila.

Ruska demokracija je napravila zmoto, ko je verjela gladkim in sladkim jezikom nemške diplomacije o miru brez aneksij in odškodnin. Se večja zmota je bila, da je verjela, da avtokratje drže svojo besedo. Rusija zdaj spoznava to zmoto. Poročila, ki prihajajo o dogodkih na sovjetskem kongresu v Moskvi, potrjuje, da kongres ni sprejel miru brez opozicije in da prevladuje mnenje, da se je treba organizirati za obrambo in vojaško izvežbati može in fante po metodah in načelu, ki odgovarjajo ljudski armadi.

Po teh vesteh je prišla ruska demokracija do spoznanja, da je neumno govoriti o miru in splošni razoborožbi, dokler je tu oborožena avtokratična sila, ki ogroža demokracijo z brutalno silo.

To spoznanje je velikega pomena za demokracijo vsega sveta, ker dokazuje, do so sedaj bolševiki, ki so trdno verjeli v svetost pogodbe o miru, četudi je sklenjena z avtokrati, ozdravljeni te bolezn in priznajo, da demo-

kracijo le orožje varuje pred avtokrati. Demokracije ne varuje pogodba, sklenjena z avtokrati, ki zidajo le na moč svoje armade in zagovarjajo svoje zločine z besedami, da je to božja volja. Demokracija varuje sebe najbolje, če stare avtokracijo ni ne dela z njo pogodb.

Pred demokracijo stoji danes vprašanje, ali naj ljudstva vladajo sama sebe, ali jim ukazujejo nemški in avstrijski avtokratje? Demokracija na tako vprašanje odgovarja, da imajo edino ljudstva pravico odločiti o svoji usodi, medtem ko avtokratje odgovarjajo, zanašajoči se na svojo armade, ki jih ubogajo slepo, da jih je sam Bog postavil določiti o usodi ljudstva.

Demokracija ne bo pristala nikdar na zahteve avtokratov, avtokratje se pa ne bodo nikdar umaknili prostovoljno ljudski volji. Za nas ni drugega izhoda, kot da se bojujemo, dokler ne zmaga demokracija v tej vojni, če hočemo biti varni pred nemškimi in avstrijskimi avtokrati. In ta zmaga za demokracijo pride zanesljivo, če storimo svojo dolžnost, ki ljubimo svobodo in smo zanjo pripravljene doprinesti žrtva.

DOPISI.

Veliki uspehi gibanja za S. R. Z. v Pennsilvaniji.

Lawrence, Pa. — Agitacija za naš shod in koncert, ki smo ga priredili dne 17. marca v Presto, Pa., ni bila brezuspešna. Vreme je bilo prav pomladansko, kakor nalašč za te prireditve. Na tem shodu so bili navzoči rojaki, ki so prihiteli po 60 milj daleč, da čujejo naše govornike. Udeležba je bila naravnost ogromna, kot je ni nihče pričakoval. Vse to jasno dokazuje, da je gibanje Slovenskega republikanskega združenja ljudsko gibanje. Mi se nismo pridružili S. R. Z. zato, da bi samo figurirali, nego zato, da aktivno delujemo v tej organizaciji in da pridobimo za nas še tiste, ki se danes še ne nahajajo v naših vrstah. Naše delovanje ni omejeno samo na gotovo število Slovencev; mi delujemo med vsemi tistimi, ki so še občutili bič avtokracije in se tega tudi zavedajo. Naš program je namenjen vsem tistim, ki so siti starih dinastičnih monarhističnih okov, pa naj si bodo že enega ali drugega kalibra.

Na tem shodu je nastopil tudi mr. William Adams iz Pittsburgha, Pa., ki je govoril v angleščini. On je čital "The Slovenian Review" in se v nji seznanil o našem gibanju in naših ciljih. Tudi osebno se je precej informiral o našem organizacijskem gibanju. Naše gibanje v agitacijskem in organizacijskem smislu je v vsi okolici Pittsburgha do Washingtona že tako razvito, da je ameriški javnosti splošno znano, kako cilje zasleduje gibanje Slovenskega republikanskega združenja. Lokalni angleški listi pišejo o nji, pojasnili smo stvar tudi raznim zastopnikom v državni legislaturi, zveznem senatu in kongresu. Senator naše države se je pred kratkim mudil tu na dopustu in ob tej priliki smo mu mi predložili naše resolucije; on jih je dal objaviti in nas tudi zagotovil, da bo upošteval naše cilje in deloval za naše cilje, kolikor bo v njegovi moči. Se bolj je pa bil impresioniran, ko je videl, da so vsa društva, ki sodelujejo v naši akciji, kupila liberty bonde in vojno-razvalne znamke. To mu je bil dovoljen dokaz, da ima naše ljudstvo politne in reane namene pomagati demokraciji do zmage nad avtokracijo, ki naj prinese pravo svobodo tudi Jugoslovanom.

V našem okraju ni prostora za reprezentante kronanih glav. Veliko boljše je, da tisti, ki še vedno drže za monarhistično propagando, popravijo svojo napako s tem, da se pridružijo našemu delu. — Preteklo je dovolj časa, da lahko vsakdo spregleda, da se smerišli Slovenci ne bodo nikdar zavzimali za monarhijo.

Dne 1. aprila priredimo v Bridgeville demonstracijo; na ta dan bo praznik organiziranih promogarjev v spomin na dolgo osemurno delavnico. Po demonstraciji se bodo vršili v dvorani društva Bratisvo, št. 8, S. R. Z. v Sygana, govori in veselice, vse v korist S. R. Z. Društvo Bratisvo je dalo vse svoje prostore za te prireditve brezplačno.

Slovenci, udeležite se te prireditve vsi, kdor bo le mogel. Razvijmo naše gibanje še popolneje in v najhitrejšem smislu. Mi vidimo, koliko vpliva ima lahko možna organizacija, ki ima zasluge v ljudstvu. Poleg tega moramo imeti na vidiku, da se moramo na prvi vrsti boriti za svobodo našega naroda in šele potem iskati po-

moči drugih ljudi in držav. Javnost moramo poučiti o našem programu in o našem vprašanju. Tega ne more storiti samo par ljudi, nego skupni narod, združen v močni organizaciji. Taka organizacija je naše S. R. Z. Povzetimo ji naše moči in uspehi ne bodo ostali.

Kot se čuje, se nam bo 24. marca pridružil še nekaj društev k lokalni organizaciji. Upemo, da bo naša lokalna organizacija v kratkem štela čez trideset društev, ki bodo aktivno sodelovala s nami. Vsa kaže, da bomo kmalu imeli vsa društva v tem okraju v naši organizaciji; agitacijski stroški bodo potem odpadli in bomo lahko veliko več storili za centralno organizacijo.

Živeli bojevniki za svobodo narodov!
John Terčelj, tajnik lokalne organizacije.

Is Milwaukee nam je poslal rojak J. Prelovšek pismo svojega brata J. Prelovška, ki se nahaja v svoje družino interniran v Italiji. Pismo so glasi:

Dne 15. decembra 1917 sem prejel tvoje pismo, toda zavikovo, o katerih poročih, da si mi jih poslal, še nisem prejel. Upam, da ubo šli v morje.

Mi smo živeli pet mesecev v Mantu. To je bila za nas nevarna vas. 3. septembra smo prišli v Mantu in 16. septembra smo bili že v postelji in še sedaj nismo zdravi in tudi ne vem kdaj bomo. Zadnjih so nas preselili v drugo večjo vas, pa tudi tu nismo imeli sreče, kajti zdravnik je odšel v vojno službo, tako da tudi tukaj nimamo na razpolago zdravnika in dovolj zdravniške pomoči. Z oblake so nas prekrbeli in tudi s obuvanjem, toda jaz jih le malo rabim, ker sem že pet mesecev večnoma v postelji. V tem kraju je zelo malo živcev in se ga še za denar silno težko dobi. Dosedaj smo dobivali kruh s jedomna, kadar smo ga sploh dobili, ki pa je bil za nas neuporaben. V zadnjih par dneh se se razmere nekoliko izboljšale, ampak koliko časa bodo take ostale, se ne ve.

Upam, da vam gre v Ameriki mnogo bolje kot nam.
Drugiš posebnosti nimam, da bi ti jih sporočil.
Tvoj J. Prelovšek s družino.

White Valley, Pa. — Zadnje čase je postalo razpravljanje o Slovenskem republikanskem združenju zelo živahno. Ni moj namen kritizirati nikogar, toda kar laško izjavim, je to, da kot so pri vsaki drugi organizaciji različna mnenja, so tudi v vrstah S. R. Z. Ta organizacija je taborek, ki se mora, in katere pa vrste lahko s časa se mogoče drže. Jugoslovanske republikanske združenje. To je, kar v prvi vrsti povzroča razna mnenja v naši organizaciji; kaže se središče, kako bi najhitreje prišli do take organizacije, ki bi predstavljala ljudsko moč ameriških Jugoslovanov.

Nam popolnoma nasprotna in škodljiva mnenja pa imajo še nekateri avstrijski, ki še vedno žele, da bi ostala na kmalu barbarska Avstrija. Popolnoma jim je prešlo iz spomina tlačenstvo in zatiranje ljudstev po avstrijski avtokratični vladi. Taki ljudje še sedaj niso sprevideli, da je namen vladajoče nemške tlačenosti kar najbolj mogoče oslabiliti in uničiti slovenske narode v Evropi, ki se niso mogli nemškemu imperializmu. Slovenske politke se je pošiljalo v prve stroške jarže, da se jih na ta način kar največ pobije.

Naša dolžnost v sedanjih re-

nih časih je, da organiziramo naše moči, da se bomo z njimi kar najuspešneje bojevali za osvoboditev slovenskih in drugih narodov, ki ječe pod težo avtokratične sile.

Naš slovenski socialistični klub št. 195 je sklenil prirediti skupno z drugimi društvii v tej okolici velik javni shod dne 5. maja popoldne. Na shodu bo govoril sodrug Etkin Kristan iz Chicago o pomenu in ciljih S. R. Z.

Enkrat meseca aprila bomo oddržali konferenco skupnih društev, ki se bodo sedinila s nami. Na tej konferenci bomo ukrenili vse potrebno za našo prireditev v maju. Dan konferenca še ni določen. Kakor hitro se rešijo vse podrobnosti, bomo določili dan zbiranja in obvestili o tem prizadeta društva.

Upam, da se bodo Slovenci v tej okolici zavezali za stvar in se v velikem številu udeležili shoda, ki bo za nas Slovence največjega pomena. S tem bomo tudi pokazali javnosti, da tudi tukaj živi zavedno slovensko delavstvo, ki se zaveda boja proti avtokratičnim silam in da je pripravljeno sodelovati v svetovni kombinaciji za doseg svobode narodom izpod imperialistične in kapitalistične nadvlade. Svobodoljub.

International Falls, Minn. — Is tega kraja še ni bilo dopisov v nobenem slovenskem listu, ker tu razven mena ni Slovencev. Jaz se nahajam tu še kakih pet mesecev.

Dela je tu še preveč, kajti nihče nima varstva za priloževanje, da mu ga manjka. Agente pošiljajo iz posredovalnic za delo v Minneapolisu semi vedno nove ljudi, toda le malokdo ostane tu dalj kot 15 dni. Vposlteni smo pri M. O. P. Co.

Kar je tu samcev, sem menda jaz še najbolj potrpečljiv, ker sem najdalj tukaj. Preseljevanje iz kraja v kraj v današnjih časih revnemu delavcu ni nobena zabava. Posebno za družinske očete je težko potovati za delo in marširati se mora udati v suženjsko usodo, ker mu razmere ne dopuščajo odgovoriti za delom v druge kraje.

Plača je v tem kraju od ure. Za osemurno delo \$2.88; za deveturno \$3.01. Hrana stane \$7.70 do \$8.00 na teden. Na oženjene s velikimi družinami pa pride brkotine še nekoliko več.

Leta 1916 so se nekateri delavci organizirali v International Pulp Paperworkers unijo, združeno s A. F. of L. Tisti čas, ko se je tu organizirala ta unija, je po minnesotakem besednem okrožju prevladovala organizacija I. W. W.

Delavci, ki so organizirani v gori omenjeni uniji, pravijo, da bodo stopili v taktiko 1. maja t. l. Glavna njihova zahteva je povzvišanje plače od 10 do 15 centov na uro. Mene bo prav veselilo, če bodo papirnarom trstno pristiglo nekoliko parov in ga prisilili, da prizna njihove zahteve. V njihove organizacije vsakdo lahko pristopi, tudi delovodja se lahko član unije. Ako kak delovodja delavec odslavi, mu navadno unija dobi nazaj delo na prejšnjem prostoru ali pa tudi na drugem. Podrobna pravila te organizacije v tem okviru ni niso znane. Pristopnina je \$5 in mesecnina \$1. Po mojem mnenju imajo v tej organizaciji hodi veliko moč in ob časa štrajka bo morda bolj koristila družbi kot pa delavstvu.

Tukajšnji delavci so vsajoma Francozi, Švedi in Italijani. Nekateri so zelo vzeti za dobra delavske organizacije in se labljevanje delavskega položaja. Žal, da imajo delavci povsod velike napretnike poleg družb še v vrstah nezavodnih delavcev.

Jaz ne bom čakal, kako se bodo razvijali dogodki v tem kraju, ker odpotujem iz tega kraja.
Član SNPJ.

Little Falls, N. Y. — Pribijati koč (tanker) pri Barnet Leather Co. so zahtevali, ker jim je družba, mesto poročila, še znižala plačo. Ker delavci nočejo igrati vlogo živine, so raje zahtevali.

Fulovodja White je prav za prav slovak; vskrat se je še priptelo, da je znal kakoga delavca od roba. Kakrat je enemu slova pripeljal znamenje, za kar je moral potem plačati \$75. Ako kateri delavec vpraša za povzvišanje plače, ga takoj odslavi — in delavci, mesto da bi se organizirali, za vse lepo pronesajo in potrpe. Kdor pa tega noče, si mora iskati

dela drugja. Tako se godi delavcem, kjer so brezbrilni za svojo koristi in rajše spe vspanje pravice. Družba ima uposlenih tudi nekoliko žensk in kakor pravijo jih bo sedaj še nekaj uposlenih s motivacije, da primanjkuje ženskih delavcev. Gotovo jih! Kdo vraga bo pa delal kakor mla in potem, kadar zahteva primerno plačo za svoje delo, dobi še leso. Na ta način jih mora primanjlovati. Ako družba računa, da se ji bo ta taktika obnesla tudi pri ženskih delavkah, se morda zelo moti; da bi se ic.

Predsednik nekoga tukajšnjega katoliškega društva je šel na zahtevo članov vprašati irskega hovnika, koliko bo letos raba za mašo, katero želi društvo, bi se brata v počast njihovega tronu.

Duhoven je odgovoril, da je sedaj veled vojne vse dražje in plačajo samo en dolar, bo le doba maša, toda ako plačajo \$5, bo tudi maša mnogo boljše; in plačali so. Ko so ga še vprašali, kateri uri jo bo čital, jim je odgovoril: "Naj bo že ob šestih, ob osemih ali pa desetih, za vas ne pravi nobene razlike, ker k maši tako ne boste prišli." To pomeni toliko, kot bi dejal, jaz imam denar, vas pa ne briga, če se mašbere ali ne, ker ne pomaga vani, škoduje pa tudi ne. — Pamet!

Rusinja Helena Sydlowska, je imela gostilniško obrt in potem so ji oblasti vzele licenco, je pradaljala piščajo na svojem stanovanju. Oblasti so ji prišle na misel in morala je plačati \$200 njen invalidni mož pa tudi \$200.

Kot je bilo svoječeno v Prusvi se poročano, je skočil vialozelen za raznovrstno provizijo Jacksonburgu s tira in se pri raztralo vsepolno različnih na kraju nesreče, katerih ljudje potem poslužili in poborec masti, šunk in drug stvari.

Železniška družba je potem la zapreti vse tiste, ki so na ta cenon način prišli do živih. Vsi jih je moralo plačati občutne be, šunke in drugo so pa morali vrniti. Hudomušneži so vsled prekrškli Jacksonburg v "Hamburg".

Tu se sedaj mudi vse polno formatorjev in advokatov, ki dije propagando za prohiho. Nabrali so še dovolj podpisov, sedaj bodo zahtevali volitve meseca aprila, da se spravi vprašanje na glasovnicu. Ako se gajo suhadi, bodo morali do plačevalci plačati \$21,000 davka in to še prihodnjega leta. Poročevalci.

Se. Burgottstown, Pa. — Esmo prišdarli v veselo polno ki predstavja življenje in ni se umiranja. Dnevni postaji daljši in noči krajše. Naravo bo ovila s zelenjem in opevalo bodo ptice pevke. Povsod ni stopila pomlad. Po mnogih krajih je še sneg in led. Na bojnih ljanah pomlad ne predstavlja bezni in življenja, nego potno boho ogromnih armad, ki bo tudi za bojne poljane nalašč pomlad. Do takrat bo morda še mnogo ljudi postili svoje življenja, kajti na bojnih bo in mladi vsočrtelj, doktor bosta peraki militarizem in imperizem zmagala svobodo slovenskega naroda.

Pomislni duh se širi s vsakim tudi v naši bojni organizaciji Slov. republikanskega združenja. Ljudje se pričeli delovati na svobodo in močjo, da na ta način ustvarijo organizacijo, ki predstavljala moč ameriških Slovencev.

Tudi v naši nasešini imamo v pomladnem duhu: tlačenosti delovno dobro uspeva, vsemu delu je dokončan.

Navadno zavedno delo pripravljamo, naj prične s delo za organiziranje slovenskega socialističnega kluba. Tudi stivo se mora organizirati. Drugi ne bo varoval naših interesov; sami jih moramo napredovati, ki nas bo varoval nam pridobivala nadaljnjem delu.

Društvo Slovenska Gorica, 287, SNPJ, priredi dne 1. aprila 4. popoldne veselic s vsem spovedom. Rojaki od okolice so vabljeni, da se v leže v obnem številu. Frank Str...

VESTI Z BOJISKA.

(Nadaljevanje iz prve strani)

čegavem ozemlju, ki je takoj dvigla roke in se pustila ujeti brez boja. Ujetniki so trjavili, da so žele bojevovanje in da ostane dni vojni prebijajo v ujetništvu. Bile so zgovorni možje in so dali našim častnikom precej važnih informacij.

Ameriški upad v sredo zvečer se je dobro obnesel, izvernih ujetnikov niso dobili, ker so Nemci pobegnili, kolikor ni bilo pobitih.

Dnevni seznam izgub.

Washington, 22. marca. — Vojni departament objavlja danes sledeče izgube: Šest ubitih v boju, dva sta umrli vsled nesreče in devet moč je podleglo raznim boleznim. Dva sta teško in trinaest je lahke ranjenih, dočim pogrešajo enajst moč.

Uspehi Angležev v Palestini.

London, 22. marca. — Angleške čete v Palestini so okupirale Beit-Rimo, Keftun in Elyasaleb s hrbi na zapadni strani brez boja. Turki protinapad pri Deir-Baletu je bil odbit.

Razno iz inozemstva.

TROCKIJ IN NOVA ARMADA.

Moskva, 22. marca. — Vojni komisar Trockij je včeraj objavil pred centralnim odborom sovjeta, da mora Rusija takoj organizirati novo armado. Trockij zahteva, da mora biti najmanj 750.000 moč poročenim in ameriški častniki, ki bi pomagali učiti čete, so dobrodošli. Njegova izjava se glasi: "Po vesteh iz inozemstva je okrog 200.000 avstro-nemških vojnih ujetnikov oboroženih v Sibiriji, ki ogrožajo orijentalno železnico. Japonci razširjajo to vest po vsem svetu z namenom, da opravičijo okupacijo Sibirije. Najmanjšega dvoma nimam, da ne bi francoska borza prodala Rusijo, ako bi dobila Aljazijo in Loreno v zameno. Ako nam ne priskoči na pomoč zapadni proletarijat, smo izgubljeni. Z ostrim na evropsko buržoazijo nimamo nobenih iluzij in zato potrebujemo armado za vojno proti vsi kapitalistično-imperialistični Evropi."

Naka armada je bila uničena v treh letih vojne, ker se ni mogla ubraniti učinkov vojne s armadami drugih, industrijalno razvitih držav. Na vsak način moramo imeti novo armado, ki bo šla v začetku najmanj 750.000 moč a kolektivno vojsko disciplinano in pod vodstvom dobrih vojaških ekspertov, tako da homo lahko repreti: "Taka smo", kadar se dvigne evropski proletarijat."

Trockij načrt je, da nova bolševiška armada sestoji iz samih prostovoljcev, toda vrtniti se mora stroga častniška komanda in popolna disciplina. On je žel vojni komisarjat le pod pogojem, da se v resnici ustvari nova armada, drugače ostavi bolševiški kabinet.

V Moskvi so v naglici organizirali štiri polke nove armade in sleherni vojak, ki se je vpisal v te polke, je prisegel, da se bo bori proti Nemčiji do zadnjega diha. Mnogo izurnjenih častnikov iz stare armade se je ponudilo bolševikom v službo v novi armadi in bolševiški štab jih je sprejel v veseljem ne oziraje se na politično prepričanje oficirjev.

Velika panika je zavladala po vsi severni Rusiji, ko je ljudstvo spoznalo, da Nemci nočejo odlopati v invazijo. Vladi, ki vohajo proti vzhodu, so natlačeni begunci in poleg tega so vsa ceste polne ljudi, ki potujejo proti na zahod. Volodga, ki šteje je normalnih časih kakih 60.000 prebivalcev, je nankrat postalo največje mesto za Mosko; silne množice begunov so poplavlile mesto in bližnje kraje.

Kaj zahteva Avstrija od Rumunije.

Zemera, 22. marca. — Iz Dunaja poročajo, da je Avstro-Ogrska predložila Rumuniji sledeče mirovne pogoje: Rumunija mora odstopiti vsi teritorij od točke vzhodno od prelaza Bledega do točke ob Donavi blizu Giraunara. Ta teritorij obsega kakih 3000 kvadratnih milj in zav-

zema vse gorake prelaze kot so Vulkan, Oriental in Zelena Vrsta. V okolici Predela, kjer se nakajajo petrolejski vreli, zahteva Avstrija aneksijske 140 milj dolgega in 20 milj širokega kosa ozemlja v Moldaviji od Ohne do H proti jugu s vsemi prelazi vred koder teče železnica.

Zamahji ministrer grof Černin je dejal, da bodo iz anektiranih teritorijev naredili nove kronovine in Turn-Severin bo glavno mesto. Obenem predlaga Černin, da se Rumunija naplača za izgubljeno ozemlje v Besarabiji na račun Rusije.

Blokada Nišezemlja.

Cutih, 22. marca. — Poluradno poročilo iz Berlina se glasi, da bodo nemške podmarnice blokirale vsa pristanišča Holandije vsled tega, ker je Amerika z Anglijo vred zasagala holandske ladje. Nemška vlada se grozi, da bo Nišezemlja nosila vse posledice zasačenja ladij.

Nemčija je izdala za vojno 550 milijard mark.

Amsterdam, 22. marca. — Nemška vlada je predložila rajstagu zahtevo za nov vojni kredit v svoti 15.000.000.000 mark. Grof von Rosered, tajnik cesarskega zaklada, je dejal v zbornici, da so mesečni izdatki za vojno narasli v zadnjem letu na 3.750.000.000 mark. Skupni vojni izdatki znašajo do danes 550 milijard mark.

Blizu 13 milijonov ton ladij potopljenih.

Washington, 22. marca. — Angleški poslanik je včeraj objavil tajne uradne številke o svetovnih izgubah trgovskih ladij od začetka vojne do 1. januarja 1918. Iz tega poročila je razvidno, da so sovražne podmarnice in mine uničile v tem času 11.827.572 ton zaveznških, ameriških in neutralnih trgovskih ladij. Istočasno so ladjedelnice izven centralnih držav zgradile 6.606.275 ton novih ladij; ako se novim ladjam prištede je zaplenjene sovražne ladje, ki znašajo 2.569.000 ton, znaša izguba 2.632.297 ton.

Največ izgub je bilo v drugem četrtletju 1917, ko je samo Anglija izgubila 1.361.870 ton ladij, ostali zavezniki in Amerika s u udraici vred pa 875.064, skupaj 2.236.934 ton.

Te številke, ki so zdaj prvič obelodanjene, nedvomno odgovarjajo resnici.

ZADNJE VESTI.

AVSTRIJSKE DELAVCE SPREMIŠE V SUENJE.

Amsterdam, D. O., 22. marca. — Brzojavka s Dunaja namanja, da je bila avstrijski sbornici predložena predloga, po kateri se uvede prisilna dela za delavce. Če bo predloga sprejeta, postanejo delavci navadni sužnji.

NA ITALJANSKI FRONTI SO ŽIVAHNI BOJI.

Rim, 22. marca. — Vojni stan poroča, da so na vsi fronti živahni boji. Italijani so na mnogih mestih pogladi avstrijske patrulje v bog in vrhli nazaj avstrijski oddelci, ki si je usilili pot v dolino Frenzala. Ob Plavi je Hvalno bojevanje.

OGROMEN NEMSKI NAVAL STET.

Britski glavni stan na Francoskem. — Boje se še nadaljujejo, toda prvi naval ofenzive je končen. Sovražniku je silno posredni njegov program. Iz zajetih dokumentov je spoznati, kaj je sovražnik nameraval izvršiti v prvih urah svojega navalja.

Močni protinapadi so vpovstavili sopot nekaterih britske pozicije, ki so bile voharj ostavljeni. Vreme je narlo in magleno. Teška magla onemogočuje razgledovanje iz zračnih višav.

Bojni se voharj na mnogih sakijskih upadih v treh letih in fantazije, ki so jim sledile se razarva. Posledica tega so bile suze staneke izgube.

Črna nemška artilerija je strahotno upala pod britskimi topovi. Nemogoče je objaviti sedaj takšno britske obrambne črte, ker bi stališe take informacije sovršnjaku. Silniči je bilo precej tih ob frontah. Danes s jutraj bombardira-

je Nemci pokrajino Creteilles. Znamenja kažejo, da hočejo danes nadaljevati v napadi.

Briljanten protinapad so izvršile britske čete pri Doigneu. Bristcke infanterijske čete in oklepnji vozovi so napredovali ob 7 p. m. in po hudem boju so prepodli sovražnika.

NEMSKI MUNICIJSKI VOZOVJI ŠLI V ZRAK.

London, 22. marca. — Na postaji Nevrignies blizu Monas v Belgiji je šlo 500 nemških municijskih vozov v zrak 30 Nemcev je mrtvih in nad sto ranjenih. Tako poroča Exchange Telegraph iz Amsterdama.

Nemci so skrili municijske trane v barakah v Mevrigniesu.

NEMSKI KORZAR UJET.

Pacifična laka, 22. marca. — Krizar Združenih držav je ujel nemškega korzarja in ga vlačil v luko.

Nemški korzar je majhna ladja, ki je imela potapljalni trgovski ladje v Pacifiku. Dokazano je, da je bil nemški korzar opremljen za napadati mehiški obali. Mornariške oblasti še ne vedo, na kakšen način je dobil potni list od pristaniških oblasti v Mehiki. Agentje justičnega departamenta so uvedli prelakavo.

AMERIŠKI TOPOVI UNIČILI PRVO IN DRUGO OBRAMBNO ČRTO.

Z ameriško armado na Francoskem, 21. marca. — Ameriški topniški oganj je razdal prvo in drugo obrambno črto v sekadi vzhodno od Dunavila. Po sinočnem upadu v nemško postojanko so ameriški topničarji obstreljevali hudo pozicije vso noč in danes s jutraj.

Danes so patrulje brez pomoči topništva prehodile svet breg gozdjarja in pronale, da so prva in druga obrambna črta uničena. Patrulja je dobila še nadaljnje informacije in se je brez izgub vrnila v ameriške črte.

Topništvo strlja s obeh strani ves dan.

Ameriške vesti.

SENATOR SHERMAN JE PRAVI "STANDPATTER."

Washington, D. C. — Senator Sherman je v republikanski strani pristal one struje, ki je pozna, da je strokokremniška. Strokovno organizirano delavstvo in South Chicago, organizirano "Obrani in rokodelski zbornici", mu je pisalo, da naj podpisava zakonsko predlogo, ki daje ljudstvu pravico, da odpokliče zvezna sodnike, ki postanejo nevarni ustavnemu sajemenim pravicam ameriškega ljudstva.

Senator je odgovoril, da je prejel resolucijo, toda on ostane v opoziciji proti odpoklicu zveznih sodnikov. Po njegovem mnenju izvršujejo zvezni sodniki funkcije, o katerih so se ustanovitelji vlade isrekli, da naj jih vrže. Odpoklice ni le nevarno, ampak je tudi neumnost.

Zdaj je govoril senator Sherman, kadar bo senator ponovno kandidiral, bo pa govorilo ljudstvo pri volilni keri.

SKLADATELJ "ALEARP IN DEEP" SPI V JOLISTU.

Chicago, Ill. — Henrie W. Petrie, skladatelj "Alearp in Deep", bo sedaj spal najmanj šno leto v državni jollenski kaznilnici.

Petrie je bil obsojen od enega do deset let v ječo, ker je zvočil 17-letno Laura Hansen iz Wheatona, Ill., dne 2. marca. Petrie je trdil, da je nedolžen, dokazi so bili proti njemu in sodišče je prišlo do prepričanja, da je najboljšje, če skladatelj globoko sapi na varnem, kjer se ni bati, da ga kdo prazgodaj zbudi iz globokega spanja.

EMAGA PO KRATKI STAV. KI.

Chicago, Ill. — V torek je zastavko 4000 krojačev in šivilj, ker delodajalci niso hoteli nič slišati o povikanju mezde za 15 odstotkov. Dele je podelava še dva dni, ker so se delodajalci premislili in so ponudili, da se mezda poviša za 10 odstotkov.

Čebelarjeja.

M. B. Miklandić, Clint. Tex.

Nadaljevanje.

S takimi nektarjam imajo čebela, zlasti v dobri paši, precej truda, da odstranijo vodo. Na primer nektar, iz alfalfa v toplih solstevnih krajih vsebuje samo 10 odstotkov vode, približno toliko tudi resje. Tak med se ne pokrvari tako hitro, če tudi ga istrčamo predno je zrel, kar pa vendar ni priporočljivo in ne smelo bi se so zgoditi, ako nismo v to pristijseni. Kdaj je med zrel, spoznamo, ako so celice satja že deloma pokrite z voščenimi pokrovi. Najprilvilnje je med istrčati, ko je konec paše. V krajih, kjer je naprimer več izdatnih paš s presledki, tam naj bi se istrčal po vaški paši, ako je le zaloga medu tolika, da se izplača.

Na Kranjskem je bilo več čebelarjev, ki so se oprijeli novodobnega čebelarstva, ali prvi, ki se ga je oprijel v veliki obsegu, je bil Anton Žnidaršič v Ilirski Bistrici na Notranjskem. Seveda Žnidaršič se ni oprijel novodobnega čebelarstva kot še popolne stroke, marveč začel je proučevati, kaj je in kaj ni dobro. Za poskušnjo se je bil oprijel tedaj slovečega nemškega, takorvaneega Gratungovega panja, katerega je že v prvih letih opustil, ko se je oprijel novodobnega čebelarstva, zakaž spoznal je, da je Gerstungov panj sicer dosti boljji od primitivnih kranjskih panjev, vendar nikakor ne odgovarja zahtevam modernega čebelarstva. Na meoto opuščena panja pa je Žnidaršič postavil čisto nov panj, nekako kombinacijo, nekak posnetek vsega dobrega iz raznih, do tedaj znanih panjev. Ta panj je dobil ime "Žnidaršič-Albertijev panj"; imenovali so ga tudi nov kranjski panj. Ta panj se je v jako kratkem času močno razširil ne samo po Kranjskem, marveč tudi po drugih krajih Avstrije. Žnidaršič je imel v početku, ko se je oprijel novodobnega čebelarstva, dosti težko, kajti potrebnega znanja je bil primoran iskati samo v tujih knjigah in časopisih, ki pa tudi še niso bili tako izpopolnjeni kot danes, in da ni imel trdne volje v sigurni uspeh, bi bil omagal na pričeti poti.

Ko je Anton Žnidaršič premagal težkoče prvih let svojega čebelarstva in so se začeli kazati uspehi njegovoga truda in denarnih žrtev, je začelo njegovo čebelarstvo rapidno rasti in v kratki dobi se je povzdignilo na veliko, moderno čebelarstvo. Uspeh Žnidaršičevega čebelarstva je nedvomno največ uplival na obnoveitev čebelarjeja na Kranjskem.

Leta 1899 se je bilo ustanovilo čebelarako društvo, ki je začelo izdajati svoj list "Slovenski Čebelar." Pod škrlje tega društva se je bilo zbralo več delavnih moč, čebelarjev, ki so veliko skrbeli za povzdigo čebelarjeja, a najbolj delavna med vsemi pa sta bila Ivan Juranšič iz Spodnje Štajarske in Anton Žnidaršič v Ilirski Bistrici.

Čebelarako društvo je začelo ustanovljati svoje podružnice po vseh krajih, kjer je bilo večje število čebelarjev. Prirejali so se tudi večednevi čebelaraki tedaj na raznih večjih čebelarstvih, kjer so je teoretično in praktično poučevalo o novih čebelarstvih metodah. V kratki dobi se je čebelarjeja na Kranjskem obnovila ter preobrasla v novo, moderno čebelarstvo. Le žal, da novodobno čebelarstvo ni našlo toliko odmeva med priprostim kot med izobraženim ljudstvom.

Amerika je delala velikega napredka in ogromne industrije. Vas kar se v Ameriki spozna kot dobičkonosno, se nevrjetno hitro razvije ter postane važen faktor na gospodarskem in industrijalnem polju sploh. Pred dobrih šestdesetimi leti je bilo čebelarstvo v Ameriki še takorekoč v povojih in njen pomen tedaj ni veljal dosti; čebela se je gojilo tedaj deloma le za kratak čas. Danes je čebelarstvo razvito še po vsej Ameriki in donaha na milijone dolarjev dohodkov. Amerika je nedvomno tudi na čebelarstvem polju v velikem ospredju drugih držav.

(Dalje prihodnja.)

Kaj vse je napravil gasolin.

V prejšnjih časih, ko so kavali-

Advertisement for Slovenska Narodna Podporna Jednota. Includes a logo of a bee and text listing various members and their addresses in Chicago, Illinois.

ji prihajali k svojim izvotjenkam, so jim delali raznovrstne ceremonijalne poklone. "No, in sedaj..." "Sedaj pa pridejo s avtomobili pred hišo in samo nekoliko zatrobijo."

RAD BI IŠVEDEL.

Kje se nahaja Rozi Glavan; slišal sem, da živi nekje v Chicagi, Ill., in zelo rad bi isvedel za njen naslov; če kdo rojakov va za njen naslov, ga prosim, da ga naznani na UPRAVNIŠTVO tega lista, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

NAPEDEJE.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš z njenimi idejami, podpiraj trgovca, ki oglašuje v Prosveti. V zalogi imam vse za vsakdanje potrebščine po zmerni ceni.

ANTON KORBET, Norman, Pa.

PREKLJIO. Podpisani prekljujem vse svoje besede, kar sem govoril v znaotni oziroma v nevednosti o Johnu Volkarju. Tebi pa, ki si vas to govoričenje zanesel med ljudi pa povem, da tudi o tebi ni lepo, da raznašiš, češar nisi gotov, če je res ali ne. V bodoče je boljše, da malo paziš predno narejaš nepotrebrne sitnosti meni in drugim. Matija Arnold, Hermitie, Pa.

RAD BI IŠVEDEL.

za svojega brata Ivana Millš, doma iz Mostara, Hercegovina. Nahaja se menda nekje v ruskem ujetništvu; in če je komu kaj znano, kje je ali da kdo ve za njegov naslov, prosim, da mi sporoči, za kar mu bom zelo hvalešen, ali če sam piše na naslov: Niek Millš, R. F. D. No. 2, Box 760, Inglewood, California; U. S. of A.

Advertisement for Prof. Dr. Mullin, a Slovenian specialist in Pittsburgh, Pa. Address: 411-4th Avenue.

Advertisement for Dr. Koler, a Slovenian doctor in Pittsburg, Pa. Address: 608 Penn Av.

Advertisement for Elektriona Preledura. Claims to cure various ailments like rheumatism and neuralgia. Address: 411-4th Avenue, Pittsburgh, Pa.

Advertisement for Elektriona Preledura. Claims to cure various ailments like rheumatism and neuralgia. Address: 411-4th Avenue, Pittsburgh, Pa.

Advertisement for North Side State Bank. Located in Rock Springs, Wyo. Capital and Reserve: \$100,000.00.

VELIKA VAS

ROMAN

Francoski spisal EDGAR MONTEIL
Pisovalnik F. K.

(Nadaljevanje)

"Gotovo, kakor vedno, samo do sedaj nisem jaz nič veljala, hočem pa od sedaj naprej."

"In od kje izvira ta lep eklep?"

"Ali me razumeš, mati, da se upira vse v meni, kadar slišim vaše pogovore o kupčijah, ki jih dela oče? Da, zgrabim me nejevolja kajti pridem vedno bolj do gotovosti, da sta obogatela na nepošten način. Nisem mogla molčati, trpeti, da bi postal moj oče zločinec na Bergerou. Zato sem želela iti v Saint Marcellin, na sodnijo."

"O, torej si ravnala celo premišljeno!"

"Da, toda upala sem, oče se premislili. Ko sem ga pa videla odločnega, je bil tudi moj sklep trden. Seveda, ko sem bila tam, toliko ljudi okoli mene sodni dvor, odvetniki, hotela me je zapustiti moč, toda v zadnjem trenutku sem premagala svoje odločnost. Obvarovala sem očeta zločina in Bergerou dobi svoj denar."

Lucija ko je to govorila, je bila skoraj enaka boginji pravice.

Gospa Monestrel je gubančila čelo, toda molčala, hotela je spoznati misli svoje hčere popolnoma.

"Mislila, da ne slišim na česti, kaj se govori o nas?" nadaljuje Lucija. Veljamo za skupne, ki skrivajo svoj denar in se delajo pri tem revne; toda to ni še vse, oduhuje, ki bi celo beračem-pogostni slamo izpod telesa, nas imenujejo ljudje. Enkrat, ko sem stopila iz neke trgovine, sem slišala za seboj besede: "Škoda, da ima gospodična Lucija tako stariše."

"Tako, to si slišala!"

"Ne vem, kako se moreš temu čuditi, saj si vendar še več kot petdesetkrat morala slišati, kako so kmetje očetu rekli v obraz, da je oduhuje in tat."

"O, ti so bili pijani in so govorili v jezi."

"V jezi so bili, toda pijani pa ne. To pa mora sedaj nehati mati, jaz hočem!"

"Toda otrok moj, gre za trojico otrok."

Lucija skoči kvišku.

"Če gre za mojo otro, imam še bolj pravico, govoriti in tako ravnati, kajti ne maram za krivično blago."

"Toda način, kako si se pričela obnašati proti nam..."

"Ali naj ostanem vedno, kakor otrok, ki mora hvaliti vse, kar delajo stariši. Odrasla sem in imam pravico do svojega mnenja."

"Poslušaj, kaj pa se je zgodilo, ko si bila tam pri sodniji."

"Saj je vendar veš, mati."

"Ne mislim tega, ampak pozneje, bilo je polno moških krog tebe..."

"No, in?"

"To te ravno vprašam. Ali ti je kdo kaj posebnega povedal?"

"Ne."

"Toda stali so val pri tebi, te držali..."

"Da, okrepčali so me s svežo vodo in omotili so moje čelo, ker sem bila nezavestna, to vendar ni nič posebnega."

Gospa Monestrel zapusti svojo hčer; tega, kar bi rada izvedela, ni slišala, toda eno se ji je zdelo — pri njenem nečistem mišljenju — nedvomno, da se je moralo z Lucijo nekaj zgoditi, seveda ni moglo imeti posebnega pomena...

"Ne, ne, možje se vendar niso upali, tako javno, v sodnijskem poslopu... nič ni, zastonj sem se bala. Lucija je pride zopet, k pameti."

S tem se je pomirila gospa Monestrel.

V Lucijino življenje je prišel pač nov dogodek, ki je napravil nanjo velik vtis: Albert ji je govoril s takim glasom, kakor še nikdar popreje, godba so se ji zdeli njegove besede, čutila in slišala je iz njih njegovo srčno naklonjenost.

Da, če ko je imel svoj govor, tako zmeren v tožbi, je vedela, da dela to samo radi nje, in tu je hotela biti njega vredna; to je bilo, kar ji je dalo pogum, da je premagala boječnost in nastopila za pravico.

Od tega dne je bil začrtan Lucijin značaj.

Ni opustila sicer starišem dolžno spoštovanja, toda ni bila tiho s svojim mnenjem, in kakor je bila dosedaj le poslušalka, je sedaj večkrat močno ugovarjala.

"Ali boš tiho, ti satanova hči," je vpil Monestrel nad njo.

Toda Lucija se ni dala oplakati, opazila je pa kmalu, da dogovore stariši svoje kupčije na skrivaj.

"Ne pozabite, da ne maram krivično pridobljene dote," je rekla Lucija.

"Ne boj se, dote sploh ne boš potrebovala, iščeš lahko vse življenje moša," pravi Monestrel.

"Poznate torej moje kričansko naziranje, moje ponižnost in morate torej vedeti, da nič, kar me tudi zadene, ne žali mojega samoljubja, smatram take stvari za skušnjave, ki mi jih nalaga Bog. Če torej omenim to stvar, in stavim neko zahtevo na vas, storim to samo, ker moram čuvati čast svojega svetega stanu. Ali me razumete?"

"Da, gospod župnik."

"V našem malem kraju ne ostane nič skritega, najde se celo izgubljeno iglo, in vsaka, med štirimi stenami govorjena beseda najde zunaj odmev."

"O gospod župnik, to sem moral sam že velikokrat poskušati."

"Torej se ne bodete čudili, da obnašanje vaše hčere napram meni ni ostalo tajno, celo mesto je ve, kako predrzno se je obnašala. Bilo bi torej dobro, da pride k meni in se opraviči."

"To bode, zanesite se name, gospod župnik," pravi Monestrel in odhiti domu.

"Zadnjič si razčlila gospoda župnika, po celem Roybonu se govori o tem, moraš se iti opravičiti."

"Kaj praviš?"

"Pravim, da moraš iti k župniku in ga prositi odpuščanja radi svoje neumnosti."

"Jaz naj prosim župnika oprostjenja? To ne more biti tvoja resna volja."

"Gotovo mislim resno. Uvideti moraš vendar, da župnik ne more ostati pred ljudmi tako."

"Naj smatra to za skušnjavo, saj pravi k drugim, ki mu potožijo svoje skrbi, da so to le skušnjave, ki jih mora prenesti."

"Ne bodi predrzna in pojdi."

"In rečem ti oče, da ne grem k župniku, ker nimam vzroka zato. Nočem slišati nič od njega, če me pa hoče prišiliti, morala bi mu ponoviti, naj se ne meša v stvari, ki ga ne brigajo."

"Toda to je vendar njegov posel."

Lucija pomisli trenutek.

"Imaš prav oče," pravi, "toda to je še en vzrok več za me."

In ne da bi čakala dalje na očetove grožnje, zapusti hišo in gre k svoji prijateljici Ani.

"Satanova hči!" zavpije Monestrel za njo in gre ves pobit k župniku.

Ta ni bil pripravljen na upor od Lucije, saj je hčrila k njemu k spovedi.

Kaj vendar tiči za tem? si je mislil začuden. Ali vpliva prijateljstvo z Ano tako nanjo? Toda Ana je bila pošten otrok, sestre so jo vedno hvalile, dokler je bila v samostanu. Seveda, ko je prišla domu, je bila potem v vedni družbi očeta in njegovih republikanških prijateljev, to jo je moglo pokvariti, in pri zadnji velikonočni spovedi ni bila. Ali naj poskusi prepovedati Luciji občevanje z Ano. Bojse ne, našel bi zopet ne odpor. Preostajalo mu ni torej nič drugega, kakor počakati; o Božiču pride Lucija k spovedi, potem pa izve, kaj je deklica tako ispremenilo.

Poiskus, prijateljici ločiti, bi seveda jako slabo končal; saj je bilo prijateljstvo vsek dan več, je, tesnejše.

Lucija je zaupala Ani vse in Ana je popienila prijateljici, kar se je dalo opisati o čustvih, ki jih je imela za svojega zarodena.

Pavel Goubot je tudi zapustil Roybono in je imel prvi šele spomlad.

"Med tem sve vdovi," pravi Ana smeje Luciji, kajti ta ji je priznala, da ljubi Alberta.

Bilo je po povratku iz Saint Marcellina.

"Ah, pravi Ana, "torej si vendar sama prišla na to!"

"Slutim vsaj."

"Slutiti, to je dobro rečeno."

"Moraš mi razložiti, ti kot nevesta boš se seveda vedela."

"Le vprašaj, rada te hočem poučiti," odgovori Ana in se trudi, da bi naredila kolikor mogoče resen obraz.

Deklici ste se večkrat izprehajali po okolici, toda Lucija je vedno tako gledala, da ste prišli končno na kostanjev vrt, kjer je stalo drevo s črkami, ki jih je vrezala Ana.

"A-l to pomeni Ana Lucija," je drščila Ana smeje prijateljico.

Lucija se je tudi smejala.

"Ali naj ne pomeni več tega?" isprašuje Ana.

"Pomeni naj to, kar si hotela takrat napisati."

"Misliš sem Alberta."

"Potem naj pri tem ostane."

"Zakaj pa nisi pustila takrat tega voljati?"

Kraljica Dagmar.

Zgodovinski roman. Spisal Benel Trebinksy.

TRETJI DEL. DOMOVINI.

(Nadaljevanje.)

"Ti mi dovoliš, predragi moj, da tudi jaz zdignem čašo... na zdravje mladega pevca, kateremu je Niklotov sokol pokazal pot k nam, da bi našel tovariško življenje, o kateri nam je tako krasno zapel!"

Jifrenec je poljubil svojo soprogo na čelo, in kraljevič Valdemar se je dotaknil s svojim kazencem čaše Sobehrdove.

Črnin se je siliti, da bi se smehljaj in se priklanjal, toda zopet se mu je zdelo, da se vse suče okoli njega.

Draguška je odgrnila svoj pajčolan, njen pogled se je zopet srečal s Černinovimi očmi; toda zdaj je Premislovo hčer Sobehrdov pogled premeril, da je nehotno umaknila svoje ročice iz desnice Valdemarove.

Med svati je postajalo veseljaše; spev, govor in vriskanje v dvoranah, na dvorišču in vasi so prehajali v bučanje, katero je bilo alijati na daleč in široko okoli Bukovskega, nič drugače, kakor če bi bilo prodrio svoje tisočletne bregove in se v velikanskih tokih valilo bližje in bližje.

Solnce se je že bližalo zapadu, in kakor da bi gostov prihajalo vedno več in več.

Kraljevič je odšel na vas med ljudstvo, Benin in nevesta ga spremljata, prisotna je bila tudi gospa Adleta z Draguško, manjkal ni niti oče Dobrogost...

Kaj Premisla s sinom ni bilo videti.

Kakva tri ure od tod je hotel kakor ptič proti poldanski strani. Nekaj jezdecev, ki so ga spremljali, je ostajalo precej daleč za njim. Samo dva sta držala s njim enak korak.

Premislil ni odlašal niti trenutek. Razumel je, kakšne važnosti je poslanstvo starega Černina, ki je raspoljal vse štiri sinove, da bi ga poiskali in mu povedali, da je čas, vrniti se v domovino.

Naskrat je Premislal obstal.

"Da bodeta mislila na vrnitev! — In ti, mladi prijatelj, sprejmi še enkrat moje sohalo, in da Bog, da bi mogel poplačati to uslugo kar najpoprej in v najrajši meri..."

"In tebi gospod, pomagaj svetiti Vaclav!" eta odgovorila kraljica Dagmar.

kor iz njih ust oba mladeniča, ki sta jezдила na obeh straneh Premislavovih, kakor da tekmujeta z vetrom. Bila sta to njegov Vratislav in mladi Černin, katerega je knez prosil, da bi med tem ostal tukaj in bil vodnik njegovi soprogi in hčeri pri povratku na Češko.

"In da se imam vrniti tudi jaz, oče? — Tako rad bi stopil na tvoji strani zopet na rodna tla! — Ali smem, oče?"

"Lajše koristiš, materi in sestri kakor meni... Kaj če bi se ta moja pot ne končala srečno? Tudi ti se vrni, sin moj... Poslušaj, Vratislav! — Na srečno — srečnejše svidenje!"

Premislal je poljubil svojega sina na lice, in za trenutek so bili narazen že za dobre pol ure.

Vratislav in Sobehrd sta nato jezдила počasneje...

Že več let se nista videla; toda spoznala sta se takoj... La da je Premislav sin prvi trenutek razmislijal, kako bi bil mogel priti sem. A kakor hitro je odprl usta, se je prepričal, da se ni motil; toda med petem ga ni hotel motiti; šele tedaj, ko je dozvenela v grlu poslednja vrata...

Vendar sta mladeniča govorila malo.

Vratislav je mislil na očeta in Sobehrd na...

Tudi se je zdelo, da Černin na konju dremil; Brade je popolnoma spustil iz roke. In konj je korakal samo toliko, da ni obstal.

Sobehrd je dvignil glavo šele tedaj, ko je prinesel večerni svet na njegova ušesa temno lučmenje in ko se je na polnočni strani radil kar kakor od sto in sto bakelj.

"Jezdiva hitreje! — Oba sva se tako zamislila! — Gotovo naju že čakajo!"

"Gospod, reči bi bil moral mene!" je opomnil Černin.

"Ali moreš dvomiti o naši naklonjenosti do vas?"

Vratislavov konj je naskrat obstal, in Černin je začutil kneževičevo desnico na svojem ramenu.

"Kjer je kraljevič, tam je popolni pevec poslednji!"

"Sobehrd!"

Iz te besede je zvenelo bolesterno očitjanje.

"Veruj gospod..."

"Zakaj gospod... Sem Vratislav..."

"Knežič si..."

"Takihi misli bi ne bil pričakoval od tebe, ko sem te danes zagledal."

"Najraje bi bil jezdil s tvojim..."

gospodom očetom, da bi mu pomagal tudi s svojo krevo pripraviti pot v Prago. In to bi bilo za me najboljšje, najprijetnejše, bi bi najbolj zadovoljen... Gospod odkritosrečno, o tem bodi prepričan!"

"Sele zdaj te razumen! — Sobehrd!"

"In če ti je kaj na mojem prijateljstvu, — molči, ne omenjaj ničesar."

"Kdo ve, kaj ti prinese bodočnost..."

"Če bi mi prinesla vse drugo, je zastonj — zastonj..."

"Zanašaj se na moje prijateljstvo! — Slišal si očetove besede, da ti hoče biti v najrajši meri nadogaren..."

Vratislavove ustnice so se dotaknile Sobehrdovih lic, in nastala oba mladeniča spodboda svojega konja.

Za uro sta obstala na višini, ki koder se je odprl v sormaku čaroben pogled na Bukovsko. Posodi je bilo polno bakelj, sestavljenih najmlajkovitejših, in na vsaj je vse mrgolelo plešočih svatev in najrajstrijih zmesi.

Kraljevič Valdemar je bil le vedno tukaj neprestano na Dragušini strani.

Tudi a obliča gospe Adlete je izgubil izraz zatajevanega trpljenja, ustnice so se ji anehljale, oči so ji žarele v blaženi nadeji zadovoljnega življenja... Pajčolan je bil še vedno dvignjen s Dragušinih lic... Lahen vetrič si je polgraval s njim.

Mladi Černin je bil, kakor da je na višini primrznil. Naskrat mu je prišlo na misel, da je ta v bližini morje in nima nikakega dna... Toda spomnil se je doma, prišlo mu je na misel obliče starega očeta, nato je zopet spodobel konja, in za nekaj časa sta bila z Vratislavom že tudi med svati.

Bodrekim starešinam je še odpovedoval glas v grlu, ker so vriskali iz najpolnejših pljuč, redjoči se današnjega dne. Tako le niso vriskali, plesali in si napačili, odkar so na svetu. Tako brez akabi že mnogo, mnogo let niso prebili žneva izven svojih dvorov... Kadar so prej zapustili svoje domove, so vselej lahko pričakovali, da najdejo, ko se vrnejo, okajene razvaline da po senah in otrocih ne bo nič sledu... In manjkalo ni nič tak, ki so molili še stare bogove...

Današnji dan je slavila slova vsaj v eni veji zvernega slovenskega debla sijajno zmaganost je...

(Dalje prihodajti!)

Kaufmanov "BIG STORE" Pittsburška največja prodajalna oblek Vas obleče za velikonočne praznike.

VELIKA NOČ PRIHAJA — akoraj gotovo boste vi in drugi pozdravili to najlepšo sezono vseh sezon — v novi obleki od vrha do tal. Velika prodajalna in slovenski oddelek z njegovim velikim številom slovenskih prodajalcev in tolmачev vam jamčita, da lahko kupite, kar potrebujete za Veliko noč, in da dobite dobro blago najboljše vrste po najnižji ceni.

Izplača se vam kupovati v naši prodajalni "Big Store" in v slovenskem oddelku, ne glede na to, kje živite.

Za velikonoč nove Kuppenheimerjeve obleke in povračilki. Može in mladeniči bodo zadovoljni letošnjo sezono, ko spoznajo, da smo se potrudili in dobili "Kuppenheimerjeve obleke" najnovjšega izdelka. Blago je prve vrste in delo po najnovjšem kroju, tako da bo vaša zadovoljen. Zakaj bi ne prili k nam in mi vam predstavimo levratno obleko? — Za \$25.00 do \$50.00 (Drugo nadstropje)	V našem pritličju (basement) Moderna velikonočna oprava za ženske. Velika zaloga krasnega blaga za spomladno noho, vse kroji izvršeni po najnovjšem modni za ženske, odrasle in mlade. Krasno obleko po najnovjši modni. Na stotina oblek iz najfinjšega blaga in izdelka. Blago je prve vrste in pozorno pod imeni "Mansfield Serge, Faltre Twill, Volant Velour, Dehl Cloth, Volant Garboline, Volant Pofine, etc. Barve so Oranžasta, Pekinske modre, Šamaj, Maršarke modre, Kopenhagenske črne, itd. Cena je: \$2.95, \$14.95, \$18.95, \$23.75 Novi spomladanski povračilki za ženske in dekleta... \$14.95 Nove spomladanske obleke za ženske in dekleta... \$9.95 (Basement, pritličje)	SPOMLADANSKI POUČENIKI ZA MLADA DEKLETA Narejeni iz najboljšega blaga, le po barve in po razni modni, stala ceno: \$7.95 — \$10.00 — \$12.75 in več. (Prvo nadstropje.) KA FANTION VERN STAROSTI SPOMLADANSKE OBLEKE "Sampoch" spomladanske obleke v različni krojev izdelane... \$10 do \$29.95 Kaufmanove volnane obleke s širimi hlačami... \$16.00 Stelovay — dvojna kolena in modala... \$25.00 Za ženske — volnene spomladanske obleke... \$2.95 Za ženske — obleke iz blaga, ki se lepo per... \$2.95 (Drugo nadstropje)
--	--	---

VICTROLE. Sedaj je pravi čas, da kupite VICTROLO za vaš dom. V zalogi imamo Victrole vseh vrst po cenah od \$20.00 naprej. Vedno imamo v zalogi tudi slovenske plošče. Mi vam zaupamo in prodamo vam Victrolo in plošče na lahko odplačevanje po obrokih, nakaters celo na obroke po \$1.00 na teden. Pridite v naš slovenski oddelek in poslušajte najnovjše slovenske plošče.

Se pelovico niže so na kol kje drugje v laško debla: Bodni vose, modre kralje, medaljonka, kriše, in podobne kriše, kipe, škapulirje, itd. itd.

Slovenski oddelek se nahaja v pritličju pri 5. ul. Slovenska vrata so na desni.

(Dalje sledi!)